

REFERAT |KRS| Kulturstyret (2011-2015) d. 04-03-2015

Mødedato Onsdag d. 04. marts 2015 kl. 17:00

Mødested

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av kulturstyrets møteprotokoll av 28.01.15.....	3
Tilskudd til kunst- og kulturformål - større saker 1.halvår 2015.....	5
Nordisk vennskapsbyutveksling i idrett 22. - 26. juni 2015. Valg av representasjon under arrangeme	12
Midtveis-møte i prosjekt CreArt, Valladolid i Spania 10. april. Valg av politisk representant.....	14
Vurdering av leieprisene ved kommunale idrettsanlegg.....	16
Kjøp fra Bjørn Furuborgs samlinger.....	22

Punkt 10/15: Godkjenning av kulturstyrets møteprotokoll av 28.01.15

Bilag

Protokoll Kulturstyret 28.01.2015

Dato 24. februar 2015
Saksnr.: 201500012-5
Saksbehandler Maren Svenning

Saksgang
Kulturstyret

Møtedato
04.03.2015

Godkjenning av kulturstyrets møteprotokoll av 28.01.15

Forslag til vedtak

[Kulturstyret godkjenner protokoll av 28.01.15](#)

Stein Tore Sorthe
Kulturdirektør

Maren Svenning
Utvalgssekretær

Vedlegg:
Kulturstyrets protokoll av 28.01.15

Punkt 11/15: Tilskudd til kunst- og kulturformål - større saker 1.halvår 2015

Bilag

Administrative avslag 1.halvår 2015.xlsx

Administrative tilsagn 1.halvår 2015.xlsx

Dato 17. februar 2015
Saksnr.: 201409728-76
Saksbehandler Jørgen Skauge

Saksgang
Kulturstyret

Møtedato
04.03.2015

Tilskudd til kunst- og kulturformål – større saker 1.halvår 2015

Sammendrag

Bystyret har satt av kr 1 000 000 på budsjettposten «Tilskudd til kunst- og kulturformål» i 2015. I denne søknadsrunden kom det inn 65 søknader der det totalt ble søkt om 2,12 mill kr i tilskudd. Kulturdirektøren legger opp til å fordele midlene slik:

	1.halvår 2015	2.halvår 2015	Totalt
Tilskudd – administrativ behandling	410 000		
Tilskudd – politisk behandling	190 000		
Sum	600 000	400 000	1 000 000

56 søknader er i henhold til retningslinjene ferdigbehandlet administrativt (se vedlegg for tilsagn og avslag). Ni søknader fremmes for behandling i kulturstyret.

Det foreslås at seks søknader innvilges med tilskudd, mens tre søknader avslås. I to av sakene er det foreslått bruk av kulturstyrets tilleggsbevilgningskonto, hvor det før møtet gjenstår kr 170 000. Dersom kulturstyret ønsker å gi ytterligere bevilgninger, enten til de store prosjektene eller søknadene som allerede er saksbehandlet administrativt, anbefales det at kulturstyret bruker av tilleggsbevilgningskontoen framfor å redusere avsetningen til 2. halvår.

Den enkelte søknad er gitt en nærmere vurdering i bakgrunn for saken.

Forslag til vedtak

1. Fra tilskuddsordningen til kunst og kulturformål bevilger kulturstyret
  - a) kr 100 000 til Oscar Wergeland – jubileum 2015
  - b) kr 50 000 til Kristiansand Gadekunstfest
  - c) kr 20 000 til Sør Cup
  - d) kr 15 000 til Substans Film as – scenekunstproduksjonen Nauru
  - e) kr 5 000 til Nordisk Strikkesymposium 2015
2. Fra kulturstyrets tilleggsbevilgningskonto bevilger kulturstyret
  - a) kr 50 000 til Oscar Wergeland – jubileum 2015
  - b) kr 10 000 til Norsk forfattersentrum – Markering av Paal-Helge Haugen

3. Kulturstyret avslår søknadene fra
- a) Medieart – Dokumentarfilmen «Sanger om Martin»
  - b) Between Thin Glass Production – Kortfilmen «Small talk»
  - c) IK Gimletroll - Trollcup

Stein Tore Sorthe
kulturdirektør

Jørgen Skauge
rådgiver

Trykte vedlegg: Administrative tilsagn og avslag

Bakgrunn for saken

Bystyret har satt av kr 1 000 000 på budsjettposten «Tilskudd til kunst- og kulturformål» i 2015. Til søknadsfristen 15. januar kom det inn totalt 65 søknader mot 96 søknader i fjor. Det søkes om totalt kr 2,12 millioner i tilskudd.

56 søknader er i henhold til retningslinjene ferdigbehandlet administrativt (se vedlegg for tilsagn og avslag). Ni søknader fremmes for behandling i kulturstyret. Basert på tidligere år har kulturdirektøren lagt opp til å fordele midlene slik:

	1.halvår 2015	2.halvår 2015	Totalt
Tilskudd – administrativ behandling	410 000		
Tilskudd – politisk behandling	190 000		
Sum	600 000	400 000	1 000 000

Søknadene i denne runden fordeler seg på 35 % fra musikkfeltet, 20 % fra scenekunst, 8 % fra idrett, 8 % fra visuell kunst, 6 % fra film, 5 % fra litteratur og 18 % fra andre arrangementer. Søknadene kommer både fra det frivillige og profesjonelle feltet.

Retningslinjene for tilskuddsordningen ble vedtatt av kulturstyret høsten 2006 og evaluert/revidert i desember 2010. I henhold til saksbehandlingsreglene skal søknader med totalbudsjett på kr 500 000 eller høyere legges fram for kulturstyret. For øvrige søknader har kulturdirektøren myndighet til å innvilge tilskudd opp til kr 50 000. Høyere tilskuddsbeløp må vedtas av kulturstyret.

Det foreslås at fem søknader innvilges med tilskudd, mens fire søknader avslås. En av søknadene som foreslås avslått er foreslått støttet fra kulturstyrets tilleggsbevilgningskonto. Det er i henhold til tidligere praksis når avsenderen ikke er støtteberettiget i «Tilskudd til kunst- og kulturformål». Søknaden fra Christiansand Byselskab om markering av Oscar Wergeland-jubileet foreslås imøtekommet med både kr 100 000 fra tilskuddsordningen og kr 50 000 fra kulturstyrets tilleggsbevilgningskonto. Før møtet gjenstår kr 170 000 på kulturstyrets tilleggsbevilgningskonto.

Den enkelte søknad er gitt nærmere vurdering nedenfor.

Oscar Wergeland-jubileum 2015

Christianssands Byselskab søker om tilskudd til feiring av Oscar Wergeland 200 år. Byselskabet har tatt på seg arbeidet med koordinering av jubileumsfeiringen. Feiringen vil være et samarbeid mellom ulike organisasjoner, offentlige etater og sponsorer. Av sentrale organisasjoner som ønsker å feire Oscar Wergeland og hans virke for byen 200 år etter hans fødsel sammen med Byselskabet, kan nevnes: Oddersjaa, Det Dramatiske Selskab, Wergelandsseteret, Christianssands Artillerie Compagnie, Thaulows hus og Rosegården teaterhus.

Jubileet åpner med en markering og pressekonferanse i bystyresalen 4. mars. Her vil alle involverte delta og jubileumsprogrammet presenteres. Innholdet i programmet blir mangfoldig; kulturarrangementer, foredrag, publikasjon, skirenn, utstilling, minnemarkeringer, turløp med mer.

Gjennom sitt engasjement sørger Christianssands Byselskab for at byen får en verdig feiring av en betydningsfull person for byen. Vedtatt kulturstrategi har identitet og stolthet som ett av tre hovedinnsatsområder. Kulturdirektøren mener det er av særlig betydning i denne sammenheng å bidra til at byens innbyggere får muligheten til å stifte bekjentskap med Oscar Wergeland, en mann som for mer enn 150 år siden blant annet hadde folkehelse på dagsorden.

Budsjett: kr 460 000
Søknadssum: kr 175 000
Forslag tildeling: **kr 150 000**

(Kr 100 000 fra tilskudd til kunst- og kulturformål + kr 50 000 med dekning fra kulturstyrets tilleggsbevilgningskonto.)

Kristiansand Gadekunstfest

Sprayboks, Morten Johansen AS og kunstnerne Fleckturn & Woodland ønsker å lage en årlig festival med fokus på lokal, nasjonal og internasjonal gatekunst i Kristiansand. De ønsker å ta i bruk byens grå og usjarmerende vegger for å gjøre dem mer allsidige og interessante. Dato for årets arrangement er lørdag 13. juni. Alle veggene som brukes under avviklingshelgen vil utgjøre et nytt galleri for byen som er aktivt gjennom hele året. Avsenderne vil koordinere bruken sammen med kunstnerne og eierne av veggene.

Målet er å samle sentrale lokale og nasjonale kunstnere for å utveksle erfaring og kunnskap samt inspirere hverandre og yngre aktører. Gategalleriet vil ta i bruk byrommet og dermed være åpent hver dag hele døgnet. For å guide byens befolkning og turister vil de lage en digital veileder til kunstverkene.

Gatekunst har hatt stor oppsving de siste tiårene og er blitt en internasjonalt anerkjent form for kunst. Kristiansand Gadekunstfest ønsker å skape en arena for subkulturen i Kristiansand som et alternativ til det etablerte kunstmiljøet.

Prosjektet realiserte seg etter en felles studietur til Nuartfestivalen i Stavanger høsten 2014 i regi av Kristiansand kommune. Kulturdirektøren er positiv til at aktørene samler seg og tilbyr noe friskt og nytt til byen og foreslår tilskudd på kr 50 000 til Kristiansand Gadekunstfest.

Totalbudsjett: kr 610 000
Søknadsbeløp: kr 150 000
Forslag tildeling: **kr 50 000**

Sør Cup

Fotballklubbene Fløy, Donn og Vindbjart står sammen med Sparebanken Sør og Kristiansand Dyrepark bak breddeturneringen Sør Cup som har målsetting om å bli blant Nordens største og beste fotballfestivaler. Sør Cup har to fulltidsansatte som sammen med 12 500 dugnadstimer fra medlemmene, står for avvikling av turneringen. Fotballturneringen er solid drevet og har de siste årene hatt et overskudd på rundt 3,5 millioner kr. Overskuddet blir overført til eierklubbene i form av betaling for dugnadstimer (90 %) og utbytte (10 %). Turneringen arrangeres fra 24. – 28. juni og håper å passere 500 deltakerlag til sommeren.

Sør Cup er en stor og viktig fotballturnering på Sørlandet som tidligere har vært støttet via «Tilskudd til festivaler». Fotballturneringen er ikke innenfor kriteriene i den ordningen og er derfor overført til «Tilskudd til kunst- og kulturformål – større saker». Det har tidligere vært bred politisk enighet om å gi festivalen tilskudd og kulturdirektøren foreslår å tildele kr 20 000 i støtte til turneringens cupshow på Torvet som er åpent for alle.

Totalbudsjett: kr 10 942 500
Søknadsbeløp: kr 50 000
Forslag tildeling: **kr 20 000**

Substans Film as – scenekunstproduksjonen Nauru.

Substans Film as søker kr 25 000 til scenekunstproduksjonen Nauru – «et scenisk forhør» med et totalbudsjett på kr 780 000. Produksjonen kombinerer installasjon og performance

art. Den kalles "et scenisk forhør" fordi spillesituasjonen som dominerer fremføringen er et forhør der hovedfiguren spilles av skuespiller Henrik Rafaelsen. Innholdet er basert på Luc Folliets bok *Nauru – die verwünstete Insel- wie der kapitalismus das reichste land der erde zerstörte* (Klaus Wagenbach Verlag, 2011). Manus er skrevet av Tone Avenstroup som også er produsent og deltar i fremføringen med musikk av Robert Lippok.

Det meste av forberedelsene blir gjort i Berlin. Opptak er også blitt gjort på location i Oslo, men urpremieren blir holdt i Kristiansand i samarbeid med Kristiansand Kunsthall i september. Det er planlagt 4-6 visninger, og installasjonen vil være åpen i 10 dager. Det planlegges også visninger i Berlin, Arendal, Oslo og Bergen.

Produksjonen er støttet av Norsk Kulturråd med kr 550 000 og det er også søkt støtte fra Stiftelsen Fritt Ord og Vest-Agder fylkeskommune. Kulturdirektøren vurderer produksjonen som interessant og annerledes, og tilrår å støtte denne med kr 15 000.

Totalbudsjett: kr 780 000
Søknadsbeløp: kr 25 000
Forslag tildeling: **kr 15 000**

Nordisk Strikkesymposium 2015

Bygland Husflidlag søker om tilskudd til Nordisk Strikkesymposium 2015 som arrangeres i samarbeid med Norges Husflidlag og Setesdalsmuseet. Symposiet er et årlig arrangement som vandrer rundt i de nordiske landene, og i 2015 arrangeres det på Byglandsfjord. Symposiet har ca. 120 deltakere fra 10-15 nasjoner inkludert kursledere og foredragsholdere og definerer seg blant annet som «et slektstreff for vår nordiske koftefamilie». Et internasjonalt strikkesymposium som ei uke med «safari» fra kysten og opp Setesdal med formål å synliggjøre den kulturarven og håndverksutøvelsen i Setesdal anno 2015.

Kulturdirektøren mener symposiet er et viktig tiltak i bevaring, synliggjøring og videreføring av kulturarven. I forhold til totalbudsjettet er det et beskjedent beløp det søkes om og det foreslås en symbolsk støtte til arrangementet.

Budsjett: kr 1 200 000
Søknadssum: kr 10 000
Forslag tildeling: **kr 5 000**

Norsk forfattersentrum Sørlandet – Markering av Paal-Helge Haugens 70-årsdag

Paal-Helge Haugen er en bauta i norsk poesi og i 2009 ble han utnevnt til Ridder av 1.klasse av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden for sin innsats for norsk litteratur- og kulturliv. I 2015 har han 70-årsjubileum, og Norsk forfattersentrum mener han fortjener en feiring. Sammen med Unni Langås fra Universitetet i Agder har de satt opp et program for festkvelden som skal belyse Haugens forfattervirke fra flere sider, samtidig som det skal være en stor litterær opplevelse for publikum og gjester. Arrangementet skal være på Kilden og allerede har forfatterne Tua Forsström, Inger Bråtveit, Gunstein Bakke og Øyvind Rimbereid sagt ja til å lese, mens Gunnar Danbolt vil snakke om Haugen og billedkunst. Kilden ønsker å bidra til feiringen og har gitt rabatt på leie av Multisalen.

Norsk forfattersentrum er på egen post i budsjettet og er da ikke søknadsberettiget i denne tilskuddsordningen. Kulturdirektøren ønsker å bidra til markeringen av Paal-Helge Haugens 70-årsdag, og foreslår derfor å tildele kr 10 000 fra kulturstyrets tilleggsbevilgningskonto.

Totalbudsjett: kr 85 000
Søknadsbeløp: kr 20 000
Forslag tildeling: **kr 10 000** (fra kulturstyrets tilleggsbevilgningskonto)

Medieart – Dokumentarfilmen «Sangen om Martin»

Filmen er et portrett av en person som ble revet bort fra foreldrene da han var åtte år av «Norsk misjon blant hjemløse», og mot familiens vilje plassert på Sørlandets barnehjem. Filmen vil avspeile hva disse vonde opplevelsene på barnehjemmet har gjort med Martins livsløp. Filmen er samtidig et portrett av Sørlandets barnehjem som trolig er det eneste barnehjemmet i Norge som er autentisk og bevart slik det var da det var i virksomhet som barnehjem fra 1929 – 1957. Tv-dokumentaren lages av Marius Loland i Medieart og Kai Erland Sceneproduksjoner.

Sangen om Martin er støttet av Sørnorsk Filmsenter som gir tilskudd til kortfilmer og dokumentarfilmer. I henhold til retningslinjene for «Tilskudd til kunst- og kulturformål» prioriteres ikke dokumentar- og kortfilmer i denne ordningen, og kulturdirektøren innstiller derfor på avslag.

Totalbudsjett: kr 790 000
Søknadsbeløp: kr 30 000
Forslag tildeling: **Avslag**

Between Thin Glass Production – Kortfilmen «Small talk»

Between Thin Glass Production søker i samarbeid med J.M. Puntervold Filmproduksjon om støtte til å ferdigstille kortfilmen «Small Talk», skrevet og regissert av Even Hafnor. I filmen Følger vi en Kristiansandsfamilie som i konversasjonssammenhenger aldri beveger seg dypere enn det overfladiske. Filmens handling er sentrert rundt sykdomsutbruddet og bortgangen til Ruth Kirkhus, familiens eldste, og hvordan familien håndterer dette.

Small talk er støttet av Sørnorsk Filmsenter som gir tilskudd til kortfilmer og dokumentarfilmer. I henhold til retningslinjene for «Tilskudd til kunst- og kulturformål» prioriteres ikke dokumentar- og kortfilmer i denne ordningen, og kulturdirektøren innstiller derfor på avslag.

Totalbudsjett: kr 865 000
Søknadsbeløp: kr 50 000
Forslag tildeling: **Avslag**

IK Gimletroll – Trollcup i fotball og håndball

Trollcup er Kristiansands eldste turnering, og en av landets største helgeturneringer. Det er en bredde-turnering i håndball og fotball for lag fra 8-17 år som foregår i Kristiansand og Vennesla. På kvelden arrangerer de PB-Party for opptil 3 500 deltakere i Gimlehallen. I 2014 var det påmeldt 277 håndballag og 139 fotballag i hovedsak fra Agder, men det er også tilreisende lag fra andre fylker.

Trollcup er IK Gimletrolls største inntektskilde, og en viktig sosial samlingsarena for klubbens medlemmer. Klubben budsjetterer hvert år med godt overskudd, men søker tilskudd for å ha mer forutsigbare inntekter. Kulturdirektøren setter pris på arrangementet IK Gimletroll står for, men ser på det som en ren bredde-turnering og foreslår avslag da den ikke har mesterskapskarakter av regional eller nasjonal art.

Totalbudsjett: kr 3 900 000
Søknadsbeløp: kr 50 000
Forslag tildeling: **Avslag**

Punkt 12/15: Nordisk vennskapsbyutveksling i idrett 22. - 26. juni 2015. Valg av representasjon under arrangementet.

Dato 6. februar 2015
Saksnr.: 201411457-6
Saksbehandler Astri Edvardsen Sødal

Saksgang
Kulturstyret

Møtedato
04.03.2015

**Nordisk vennskapsbyutveksling i idrett 22. - 26. juni 2015.
Valg av representasjon under arrangementet.**

Kristiansand kommune, ved idrettsetaten, er i år vertskap for den Nordiske vennskapsbyutvekslingen i idrett. Arrangementet går av stabelen for 42. gang. Arrangementet er en del av det nordiske vennskapsbysamarbeidet og arrangeres her hvert femte år. Idrettsgren skifter årlig, og i år er det svømming. I år bistår Agder Svømmekrets med det svømmetekniske og lokale utøvere representerer Varodd Svømmeklubb, Vågsbygd-Svømme og Livredningsklubb (VSLK), samt Kristiansand Svømmeallianse (KSA).

Vennskapsbyene Hjørring, Trollhättan, Kerava og Reykjanesbær er invitert med 7 jenter og 7 gutter i alderen 14 år. I tillegg er det invitert 2 trenere, 1-2 personer fra kulturadministrasjonen og 1 kulturpolitiker fra hver by. Samlet sett vil hver nasjon være representert med 18-20 personer.

Ankomst for de inviterte er i løpet av mandag 22. juni og avreise er fredag 26. juni etter frokost. Avvikling av svømmestevnet vil være onsdag 24. juni om ettermiddag/kveld. For øvrig vil det legges opp til trening, ulike sosiale aktiviteter for deltakerne, samt orientering og befaring på idrettsanlegg for administrasjon og politikere. Endelig program er ikke fastsatt, men er under utarbeidelse.

Gjestene blir innkvartert på Scandic Hotell Bystranda og det idrettslige vil foregå i Aquarama. Det er ønskelig med tilstedeværelse av én eller to kulturpolitikere i løpet av arrangementet. Det gjelder spesielt ved ankomstmiddag og felles møte mellom politikere og administrasjon på kvelden mandag 22., under svømmestevnet på onsdag den 24. og ved avslutningsmiddag for administrasjon, trenere og politikere på torsdag 25. Er det mulighet for deltakelse ut over dette, setter vi pris på det. Detaljert program vil foreligge i mai.

Forslag til vedtak

Kulturstyret velger som representant(er).....

Stein Tore Sorthe
kulturdirektør

Terje Abrahamsen
idrettssjef

**Punkt 13/15: Midtveis-møte i prosjekt CreArt, Valladolid i Spania 10. april.
Valg av politisk representant.**

Bilag

Letter Arvid Grundekjon.pdf

PRELIMINARY PROGRAM CreArt a new way to develop Culture in medium-sized cities .pdf

Dato 20. februar 2015
Saksnr.: 201412415-4
Saksbehandler Annelise Hornang

Saksgang
Kulturstyret

Møtedato
04.03.2015

Midtveis-møte i prosjekt CreArt, Valladolid i Spania 10. april. Valg av politisk representant.

Kristiansand kommune har siden 2012 vært med som partner i EU-prosjektet CreArt som er finansiert gjennom EUs kulturprogram. I prosjektet er det 13 partnerbyer/-institusjoner, og prosjektet skal pågå til 2017. I Kristiansand er arbeidet organisert med ei lokal prosjektgruppe bestående av representanter fra Agder kunstsenter, Sørlandets kunstmuseum, Kristiansand kunsthall, Universitetet i Agder, Vest-Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune.

Gjennom seminarer, konferanser, utstillinger og workshops har kunstnere fra flere europeiske byer blitt del av et europeisk nettverk og fått stimulans fra hverandre. Prosjektet har et spesielt fokus på byer av middels størrelse i det landet de er i. Det har så langt vært stor aktivitet i prosjektet. Høsten 2014 var blant annet Kristiansand vertskap for fire kunstnere i åtte uker.

Prosjektet er nå midtveis i prosjektperioden og ordfører i Valladolid i Spania, som er prosjekteier, tror det er vesentlig igjen å involvere politiske representanter som støttet etableringen av dette europeiske nettverket. Det er på den bakgrunn sendt en invitasjon til ordfører om å delta i prosjektmøte i Valladolid i Spania 10. april. Ordfører har videresendt denne invitasjonen til kulturstyret.

Tema for samlingen er: «CreArt. A new way to develop culture in medium-sized cities». Det presiseres at det er av stor betydning for å få til et suksessfullt møte at både politiker og prosjektkoordinator møter. Vikar for kulturdirektørens fagrådgiver på kunstfeltet, som nå vil følge dette prosjektet de nærmeste to årene, vil delta på samlingen i Valladolid.

Kulturdirektøren ser positivt på at det tilrettelegges for samarbeid og erfaringsutveksling mellom administrasjon og politikere i de respektive deltakende partnerbyene/-institusjonene i CreArt prosjektet, og ønsker derfor at det deltar en representant fra kulturstyret.

Forslag til vedtak

[Som representant for kulturstyret ved midtveis-møte i EU prosjektet CreArt i Valladolid 9. - 11. april 2015, velges .....](#)

Stein Tore Sorthe
kulturdirektør

Annelise Aasheim Hornang
seniorrådgiver

Vedlegg:
- Invitasjon til Kristiansand kommune v/ordfører
- Program for midtveis-møtet

Punkt 14/15: Vurdering av leieprisene ved kommunale idrettsanlegg.

Bilag

Vedtak BYSTYR, 25032015, Sak 38/15, Vurdering av leieprisene ved kommunale idrettsanlegg.

sak 38-15

Dato 23. februar 2015
Saksnr.: 201502298-1
Saksbehandler Astri Edvardsen Sødal

Saksgang
Kulturstyret
Bystyret

Møtedato
04.03.2015
25.03.2015

Vurdering av leieprisene ved kommunale idrettsanlegg

Sammendrag

Bystyret fattet 17.12.2014 følgende vedtak:

Bystyret ber administrasjonen vurdere om leieprisene ved Kristiansand kommunes idrettsanlegg kan likestilles, uavhengig av hvilke forbund i NIF idrettslaget hører inn under.

Administrasjonen vurderer det slik at vedtaket relaterer seg til betalingssatser som gjelder for trening/kamp/arrangement for *bedriftsidretten* i kommunale idrettsanlegg (kun voksne utøvere.) Dette fordi at det er her leieprisene kan være noe ulike i enkelte anlegg for voksenidretten.

Kommunen har undersøkt betalingssatser og vilkår for bedriftsidretten når det gjelder bruk av kommunale anlegg i Stavanger, Sandnes, Drammen, Bærum og Fredrikstad. Det er store ulikheter mellom kommunene.

Samlet sett utgjør merinntekten fra bedriftsidretten, som følge av høyere leiepriser, kun 2 promille av idrettsetatens samlede inntekter i 2015. Dette er ikke av vesentlig betydning for budsjettbalansen i idrettsetaten. Det vil derfor være fullt mulig for rådmannen å utarbeide budsjett for 2016 uten disse forskjellene.

Rådmannen ser at dagens praksis er uheldig og vil anbefale at eksisterende ulikheter utjevnes og at alle voksne utøvere innen den lokale idretten har like betalingssatser ved bruk av kommunale idrettsanlegg. Det anbefales at utjevning av betalingssatser for voksne utøvere organisert inn under NIF, innarbeides av administrasjonen i nytt forslag til handlingsprogram for perioden 2016-2019, og like priser iverksettes fra og med 1.1.16.

Forslag til vedtak

1. Betalingssatser for idrettsklubber hjemmehørende i Kristiansand, likestilles for alle voksne utøvere som er medlem i Norges idrettsforbund (NIF), uavhengig av hvilke forbund i NIF idrettslaget hører inn under.
2. Utjevning av betalingssatser innarbeides av administrasjonen i nytt forslag til handlingsprogram for 2016-2019, og iverksettes fra 1.1.2016.
3. Dagens praksis for brukerbetaling i Odderøyhallen, Sørlandshallen, curlinghallen og gymsalen i Brannvakta opprettholdes.
4. Betaling for leie av curlingsko for bedriftsidretten bortfaller fra 1.8.2015.

Tor Sommerseth
rådmann

Stein Tore Sorthe
kulturdirektør

Vedlegg: ingen

Bakgrunn for saken

Bystyret fattet 17.12.2014 følgende vedtak:

Bystyret ber administrasjonen vurdere om leieprisene ved Kristiansand kommunes idrettsanlegg kan likestilles, uavhengig av hvilke forbund i NIF idrettslaget hører inn under.

Administrasjonen vurderer det slik at vedtaket relaterer seg til betalingssatser som gjelder for trening/kamp/arrangement for *bedriftsidretten* i kommunale idrettsanlegg (kun voksne utøvere.) Dette fordi at det er her leieprisene kan være noe ulike i enkelte anlegg for voksenidretten.

Dagens situasjon (2015)

Anlegg	Ordinær idrett voksne	Bedriftsidrett	Merknad
Kampavgift kunstgressbaner	Fra og med junior per kamp kr 425 (2 x 45 min.)	Per time per bane kr 425 (2 x 30 min.)	Betalingssatsene for kamp er like, men tidsbruk er ulik.
Treningsavgift kunstgressbaner	Kr 0	Kr 150 per time	Bedriftsidretten har tildelt svært lite tid utendørs på kommunens baner.
Odderøyhallen	Kr 300 per time	Kr 360 per time	
Brannvaktas gymsal	Har ikke tildelt tid her	Kr 200 per time for trening	Gymsalen er leid inn for kr 90 000 på årsbasis for tildeling av tid til bedriftsidretten.
Gimlehallens gymsal	Kr 0 per time for trening	Kr 200 per time for trening	Bedriftsidretten benytter ikke denne nå
Sørlandshallen	Ukedager hel hall kr 1600 per time i tiden kl.16.00-23.00	Torsdager hel hall per time: Kr 1850	Skiller ikke på om tiden blir brukt til kamp eller trening.
Curlinghallen i Idda Arena	Det er 2 curlingklubber som også har ungdom som medlem. Trening er gratis. Turnering/arrangement: kr 165 for 2 timer per bane hele døgnet; kun helg aktuell.	Har kun tildelt tid til kampavvikling på ukedager. Seriekamper: Kr 775 per bane for 2 timer. Turnering i helg: Kr 775 per bane for 1,5 time, mellom kl.12.00-18.00.	Bedriftsidretten har gratis tilgang til tid i helg før og etter kl.12.00-18.00 (ved turnering).
Curlinghallen i Idda Arena	Leie av curlingsko er inkludert i baneleie.	Leie av curlingsko kr 40 per par/per gang	

Bedriftsidretten

Norges bedriftsidrettsforbund (NBIF) er i dag et av de største særforbundene i Norges idrettsforbund (NIF) med godt over 300 000 aktive fordelt på over 4 200 bedriftsidrettslag. Det er det eneste særforbundet som har arbeidslivet som arena. Målgruppen er utøvere fra 15 år og oppover. Vest-Agder bedriftsidrettskrets har stor bredde i idrettsgrener som tilbys lokalt, deriblant finner vi: håndball, bowling, curling, volleyball, innebandy, fotball, golf, terrengløp, sykkel, ski, skyting, tennis mm. Antall aktive i Kristiansand er ca.10-12 000 utøvere. Det er med andre ord svært høy aktivitet og et stort mangfold av idrettsgrener lokalt. I tillegg bidrar bedriftsidretten til å løfte aktivitet for alle i Kristiansand, gjennom tilbud til befolkningen generelt som blant annet «Terrengkarusellen» og «Bli sterkere», her deltar

opptil 4 generasjoner i samme aktivitet. Bedriftsidretten, med sin store bredde i aktivitetstilbud, klarer å fange opp mange utøvere som ellers ikke ville ha deltatt i fysisk aktivitet eller organisert idrett.

Praksis i sammenlignbare kommuner

Kommunen har undersøkt betalingssatser og vilkår for bedriftsidretten når det gjelder bruk av kommunale anlegg i Stavanger, Sandnes, Drammen, Bærum og Fredrikstad. Det er store ulikheter mellom kommunene.

By	Voksne ordinær idrett	Bedriftsidretten	Merknad
Stavanger kommune	Betaler ikke for bruk av kommunale idrettsanlegg innenfor ordinær åpningstid (mand-fred:08:00:-22:00, lørd.; 10.00 - 17.00 + sønd:11.00-18:00). Idrettslag må betale dersom et arrangement er av kommersiell karakter.	Får ikke trening i kommunale idrettshaller eller på kunstgress utendørs. Får litt tid til kampavvikling på kunstgress – gratis. Bedriftsidretten får tildelt kommunale idrettshaller til sin kretsserie, ikke til trening.	
Sandnes kommune	Betaler ikke for trening eller kamper i regi av NIF.	Bedriftsidretten tildeles ikke tid til trening, verken inne eller ute. Kun tid til kamper – dette er gratis.	Bedriftsidretten prioriteres sist etter de andre idrettslagene i anleggene. Arrangement med formål inntjening – betales av alle (selv om det er fysisk aktivitet)
Drammen kommune	Skiller ikke prismessig på type organisert voksenidrett. Alle voksne over 20 år betaler kr 355 pr. time.	Bedriftsidretten eier egen hall – har begrenset tid i kommunale haller – har da lav prioritering.	Bedriftsidrett og ordinær idrett betaler lik pris.
Bærum kommune	All trening i regi av idrettslag er gratis. Alle betaler for arrangementer. Idrettslag betaler kr 270 pr. time til arrangement.	Får ikke treningstid i haller. Bedrifter betaler kr 1040 pr. time for leie av hall til arrangementer. Bedriftsidretten leier et par 7er baner – betaler ca. kr 20 000 for fotballsesongen.	Kun idrettslag får treningstid – alle andre betaler timeleie – om det er ledig tid.
Fredrikstad kommune	Voksne betaler kr 350 per time for trening i ukedager. Kr 465 for kamp/ arrangement i helgene.	Samme vilkår/pris som for ordinær voksenidrett. Bedriftsidrett er prioritert på lik linje med annen idrett i anlegg ved tildeling av treningstid.	Bedriftsidrett og ordinær idrett betaler lik pris. Har kun innebandy for bedriftsidretten nå.

Anlegg uten kommunale driftsmidler

Odderøyhallen, Sørlandshallen, gymsalen ved Brannvakta, samt Curlinghallen i Idda Arena, er idrettsanlegg som skal være selvfinansierende. Dette innebærer at idrettsetaten selv må skaffe til veie inntekter til drift av disse anleggene. Alle utgifter til driften av disse anleggene skal i prinsippet belastes brukerne. Inntekter skaffes gjennom utleie til skoler på dagtid, samt utleie til både idrettslige og ikke-idrettslige treninger og arrangementer på ettermiddag/kveld/helg.

Økonomisk konsekvens for kommunen

Samlet sett utgjør merinntekten fra bedriftsidretten, som følge av høyere leiepriser, kun 2 promille av idrettsetatens samlede inntekter i 2015. Dette er ikke av vesentlig betydning for

budsjettbalansen i idrettsetaten. Det vil derfor være fullt mulig for rådmannen å utarbeide budsjett for 2016 uten disse forskjellene.

Rådmannens vurdering

Det er et stort omfang av organisert fysisk aktivitet både i bedriftsidretten og i den ordinære idretten i Kristiansand. Det er en kjensgjerning at bedriftsidretten i liten grad slipper til i kommunale idrettsanlegg, og at vi i dag har ulike betalingssatser for voksne ut fra hvilket særforbund de tilhører, dette gjelder særlig for kamp/arrangement. Saken er drøftet med Vest-Agder bedriftsidrettskrets.

Følgende vedtak foreligger i Norges idrettsforbund:

1981: NIF vedtar at «det ikke må forekomme noen som helst diskriminering av enkeltforbund innen NIF, og leiepriser ved et anlegg må være den samme uansett hvilket forbund som skal benytte anlegget.»

1988: NIF fatter vedtak vedrørende halleie (12/88, sak 131) hvor det fremgår at «NIF ikke kan akseptere at det gjøres forskjell i prisfastsetting ved at enkelte idretter får høyere pris enn andre».

Disse føringene gjelder fortsatt fra NIF.

Dagens praksis med noe ulike betalingssatser for ordinær voksenidrett og bedriftsidretten, har eksistert svært lenge. Man har nok antatt at bedriftsidretten har vært mer betalingsdyktige enn den ordinære idretten. Tidligere avgrensning mot fysisk aktivitet og arbeidsliv, er mindre relevant i dag. I dag står fysisk aktivitet generelt høyt på dagsorden, uavhengig av hvilken organisasjonsform aktivitetene tilhører. Aktivitetene som tilbys i regi av bedriftsidretten i dag, er tilpasset mange aldersgrupper og er tilpasset dagens aktivitetsprofil i befolkningen.

Rådmannen vurderer at likestilling av betalingssatsene i kommunale idrettsanlegg for voksne utøvere organisert i idretten i Kristiansand, har en mindre økonomisk effekt for idrettsetaten, Dagens praksis for betalingssatser for bedriftsidretten i kommunen, oppleves foreldet i sin form.

Rådmannen ser at dagens praksis er uheldig og vil anbefale at eksisterende ulikheter utjevnes og at alle voksne utøvere innen den lokale idretten har like betalingssatser ved bruk av kommunale idrettsanlegg. Det anbefales at utjevning av betalingssatser for voksne utøvere organisert inn under NIF, innarbeides av administrasjonen i nytt forslag til handlingsprogram for perioden 2016-2019, og like priser iverksettes fra og med 1.1.16.

Punkt 15/15: Kjøp fra Bjørn Furuborgs samlinger

Bilag

Vedtak BYSTYR, 25032015, Sak 39/15, Kjøp fra Bjørn Furuborgs samlinger

Avtale om kjøp av gjenstander fra Bjørn Furuborgs samlinger.docx

Bjørn Furuborgs samlinger revidert 2014.pdf

Dato 23. februar 2015
Saksnr.: 201500643-1
Saksbehandler Stein Tore Sorthe

Saksgang
Kulturstyret
Bystyret

Møtedato
04.03.2015
25.03.2015

Kjøp fra Bjørn Furuborgs samlinger

Sammendrag

I handlingsprogrammet for 2015-18 er det vedtatt følgende verbalforslag:

«Det fremmes en sak for politisk behandling hvor det vurderes å kjøpe deler av Furuborgs samlinger. I samme saken utredes det muligheten for hvordan samlingen kan benyttes i samråd med Stiftelsen Arkivet, Hestmanden og Kanonmuseet.»

I vedtatt investeringsprogram er det ført opp 1,5 mill kr i 2015 til dette formålet.

Saken gir en vurdering av hvilke gjenstander som kommunen bør overta eierskapet til for å sikre offentlig tilgjengelighet for ettertiden. Det blir også gitt en beskrivelse av hvordan gjenstandene kan inngå i formidlingen av viktige epoker og hendelser i byens historie.

Konservator Endre Wrånes ved Vest-Agder-museet anbefaler at Kristiansand kommune sikrer eierskap til følgende deler av Bjørn Furuborgs samlinger:

- En samling på 78 komplette uniformer fra perioden 1890-1990. Uniformsamlingen anslås å ha verdi på kr 850 000.
- To originale fangejakker fra Grini- og Tysklandsfanger under andre verdenskrig. Anslått verdi kr 20 000.
- En samling flagg, skipssekker og en værvarslingstavle med krigshistorie. Til sammen en anslått verdi på kr 35 000
- Et tysk strategisk krigsspill for "Festung Kristiansand" i 1944. Anslått verdi kr 30 000
- En betydelig samling av dokumenter og fotografier fra andre verdenskrig og etterkrigstiden. Til sammen en anslått verdi på kr 35 000

Ytterligere detaljer om gjenstandene finnes i «Bakgrunn for saken», samt i vedlagte kjøpsavtale og kartleggingsrapport.

Foreningen Odderøyas Venner har også kontaktet Bjørn Furuborg med tanke på utstilling av gjenstander som har tilknytning til Odderøya. Dette gjelder nærmere angitte uniformer, våpen og militært utstyr. Den samlede verdien til disse gjenstandene er anslått til kr 100 000, og etter å ha vurdert ulike løsninger har rådmannen kommet til at behovet til Odderøyas Venner med fordel kan løses innenfor det kommunale prosjektet for kjøp av gjenstander fra Bjørn Furuborgs samlinger.

Til sammen anbefales det dermed å kjøpe gjenstander for kr 1 070 000.

Flytting, registrering og klargjøring av gjenstandene medfører en god del utgifter utover selve kjøpesummen. På anmodning fra kulturdirektøren har styret for Vest-Agder-museet IKS godkjent at museet bruker kr 100 000 av egne midler til arbeidet med å motta gjenstandene. Sammen med de avsatte 1,5 mill kr i kommunens investeringsprogram gir det en økonomisk ramme på 1,6 mill kr. Sammen med museet er det utarbeidet følgende kalkyle for prosjektet:

Gjenstandenes verdi/kjøpesum	kr 1 070 000
Transport, konservering, registrering	kr 220 000
Utstyr til formidling og sikring (bl.a. dukker)	kr 220 000
Diverse/uforutsette utgifter	kr 90 000
SUM	kr 1 600 000

Det er avholdt to forhandlingsmøter direkte mellom ordfører/rådmann og Bjørn Furuborg. Det er enighet om hvilke gjenstander som skal inngå i kjøpet, og det er enighet om det økonomiske oppgjøret. Vedlagte kjøpsavtale er kvalitetssikret av Kommuneadvokaten, og er klar for gjennomgang av Furuborgs advokat.

Rådmannen ser at det er nødvendig med et kommunalt engasjement dersom de viktigste gjenstandene i Furuborgs samling skal forbli i byen og sikres for offentlig tilgjengelighet i framtida. Det er foretatt grundige og tillitsvekkende faglige vurderinger av lokal ekspertise, og Rådmannen anbefaler derfor at prosjektet gjennomføres som beskrevet i saksutredningen.

Forslag til vedtak

1. Bystyret godkjenner at Kristiansand kommune kjøper utvalgte gjenstander fra Bjørn Furuborgs samlinger for kr 1 070 000.
2. Prosjektet gjennomføres innenfor de rammer som er skissert i saksframstillingen.
3. Bystyret godkjenner den fremlagte kjøpsavtalen, og gir ordføreren fullmakt til å akseptere mindre justeringer etter gjennomgang av Furuborgs advokat
4. Rådmannen gis fullmakt til å inngå deponeringsavtale med Vest-Agder-museet IKS.

Tor Sommerseth
rådmann

Stein Tore Sorthe
kulturdirektør

Vedlegg:

1. Kjøpsavtale med vedlegg
2. «Bjørn Furuborgs samlinger. Kartlegging av dokumenter og gjenstander vår/sommer 2009.» Rapport utarbeidet av Endre Wrånes på oppdrag fra Kristiansand kommune (Revidert 2014)

Bakgrunn for saken

I handlingsprogrammet for 2015-18 er det vedtatt følgende verbalforslag:

«Det fremmes en sak for politisk behandling hvor det vurderes å kjøpe deler av Furuborgs samlinger. I samme saken utredes det muligheten for hvordan samlingen kan benyttes i samråd med Stiftelsen Arkivet, Hestmanden og Kanonmuseet.»

I vedtatt investeringsprogram er det ført opp 1,5 mill kr i 2015 til dette formålet.

I saken som her fremmes for bystyret gis det en vurdering av hvilke gjenstander fra Bjørn Furuborgs samlinger som kommunen bør overta eierskapet til for å sikre at disse blir offentlig tilgjengelig for ettertiden. Det blir også gitt en beskrivelse av hvordan gjenstandene vil kunne inngå i formidlingen av viktige epoker og hendelser i byens historie.

Furuborgs samlinger

Urmaker Bjørn Furuborg (f. 1944) fra Kristiansand antas å ha Norges største private samling. Fra barnsben av har Furuborg samlet på gamle gjenstander, hovedsakelig fra 1900-tallet, innenfor en lang rekke kategorier. Mest kjent er hans samling av militærhistoriske gjenstander og effekter, men det er også snakk om omfattende samlinger av historiske gjenstander innen handel og næringsliv, sjøfart, politi, elektriske artikler, innredning samt store mengder fotografier og dokumenter. Det er altså mest korrekt å snakke om samlinger – i flertall – men alt er samlet og eies av én privatperson. Hvor mange gjenstander det kan være totalt, er det sannsynligvis ingen som vet med sikkerhet, men det er utvilsomt snakk om mange tusen gjenstander.

Det er etablert en venneforening for Bjørn Furuborgs samlinger. Foreningen har som formål å gjøre samlingene tilgjengelig for publikum, samt bistå Furuborg med forvaltningen av gjenstandene, inklusiv vurderingene knyttet til løsninger for framtida. Ledelsen i foreningen har vært initiativtakere til og deltatt i dialogen med Kristiansand kommune omkring framtida for samlingene i et lengre tidsperspektiv.

Kartlegging og vurdering i 2009

Bjørn Furuborg sendte høsten 2007 brev til Kristiansand kommune hvor han tilbød seg å diskutere salg av hele eller deler av samlingene til Kristiansand kommune. Bakgrunnen var et ønske om at samlingene kunne bli ivaretatt for framtida og gjort tilgjengelige for allmennheten, primært i hans hjemkommune.

Formannskapet behandlet henvendelsen i møte 26.3.2008 (sak 24/08), og fattet følgende vedtak:

1. Kristiansand kommune er positiv til henvendelsen fra Bjørn Furuborg, og formannskapet ber rådmannen følge opp initiativet og videreføre dialogen i tråd med saksutredningens vurderinger.
2. Det tas initiativ overfor Vest-Agder fylkeskommune og Vest-Agder-museet med sikte på å avklare et eventuelt offentlig engasjement for å ivareta hele eller deler av Bjørn Furuborgs samlinger.
3. Økonomisk bidrag til et innledende kartleggingsarbeid vurderes innarbeidet i 1. tertialrapport.

Ved behandlingen av regnskapsrapporten for første tertial 2008 vedtok bystyret å bevilge kr 150 000 til et kartleggingsarbeid. Kr 100 000 ble overført til Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter for å frikjøpe historiker Endre Wrånes til å foreta kartleggingen, mens kr 50 000 ble overført til Venneforeningen for å bistå Furuborg og Wrånes i dette arbeidet.

September 2009 fikk kommunen overlevert kartleggingsrapporten (vedlagt), men Furuborg ba da om betenkningstid før saken på nytt ble fremmet for politisk behandling. Rådmannens vurdering har siden den gang vært at det ikke er naturlig for kommunen å være pådriver overfor en privatperson og en samling som helt og holdent er i privat eie. For eieren kan samlingen ha en betydelig økonomisk verdi i et privat marked, og administrasjonen i kommunen har derfor avventet videre initiativ i saken fra Furuborg selv.

Ny dialog i 2014

Representanter for venneforeningen kontaktet kulturdirektøren våren 2014, og tok til orde for at dialogen om framtida til samlingene burde tas opp igjen. Ordføreren har deltatt i samtaler direkte med Bjørn Furuborg, og kulturdirektøren har engasjert Vest-Agder-museet til å foreta vurderinger av hvilke gjenstander som det er av størst betydning blir sikret lokalt eierskap for framtida.

Konservator Endre Wrånes er den personen som kjenner samlingene best, utenom Furuborg selv. Wrånes er i dag militærhistoriker ved Vest-Agder-museet, og har tidligere vært ansatt ved Stiftelsen Arkivet, Bredalsholmen dokk og fartøyvernssenter og hos Fylkeskonservatoren. Han har vært aktiv i Venneforeningen og har gjennom mange år hatt nær og god kontakt med Bjørn Furuborg. Kulturdirektøren har derfor lagt avgjørende vekt på Wrånes' faglige vurderinger som er gjengitt nedenfor i saksutredningen.

I tillegg er det åpenbart at et eventuelt kommunalt eierskap er avhengig av at gjenstandene deponeres hos Vest-Agder-museet. Den kommunale organisasjonen driver ikke museum eller museal formidling, og har verken kompetanse eller kapasitet til å forvalte et større antall historiske gjenstander. Kulturdirektøren har derfor hatt dialog med direktøren for Vest-Agder-museet for å avklare hvordan gjenstander fra Furuborgs samling best kan forvaltes og formidles til publikum i Kristiansand.

Hvilke gjenstander bør Kristiansand kommune sikre eierskap til?

Konservator og militærhistoriker Endre Wrånes har gitt følgende faglige vurdering:

Bjørn Furuborgs samling er særlig interessant ut ifra de mange originalgjenstandene av lokal proveniens (lokalt opphav). Hoveddelen av de nedenfor omtalte gjenstandene har vært eiet og vært i bruk av personer med tilknytning til Kristiansand. Dette er av stor betydning i en museal sammenheng, når historien bak gjenstandene og de historiske epokene de representerer skal fortelles.

Gjenstandene er særlig verdifulle som utgangspunkt for formidling av garnisonsbyen Kristiansands militære historie. At disse gjenstandene nå tilbys for salg, gir en nokså enestående mulighet for å sikre originalgjenstander fra Kristiansands militære historie lokalt. Gjenstandene representerer en betydelig attraksjonsverdi og kan bidra til å styrke utviklingen av historiske besøksmål som Odderøya, Kanonmuseet, Hestmanden og Stiftelsen Arkivet.

I verdisettingen er det tatt utgangspunkt i markedspris for tilsvarende eller liknende gjenstander og erfaringsmessig skjønn, der gjenstandene er unike.

Det anbefales at Kristiansand kommune sikrer eierskap til følgende deler av Bjørn Furuborgs samlinger:

A. Komplette uniformer, 78 stk.

Det dreier seg om 78 helfigurer med komplette uniformer fra hundreårsperioden ca. 1890 til 1990. Samlingen har stor bredde både i tid og type uniformer. Hoveddelen av antrekkenes tidligere eiere og brukere er kjent og det dreier seg i hovedsak om personer med tilknytning til Kristiansand. Uniformene og historien bak dem utgjør et nokså enestående utgangspunkt for formidling av Kristiansands militære historie. Uniformene er generelt i god stand.

Et tyvetalls uniformer stammer fra tiden før andre verdenskrig, hvorav to helt fra slutten av 1800-tallet. Første verdenskrig er representert og ytterligere ti komplette uniformer med navngitte brukere stammer fra mellomkrigstiden. Uniformen som Kristiansands politimester Rynning-Tønnesen brukte 9. april 1940 er en del av samlingen.

Omkring 35 antrekk representerer krigsårene 1940-1945. Uniformer tilhørende personer i de norske polititroppene i Sverige, Milorg/Kompani-Linge og norske flyvere i Storbritannia er representert. Utvalget inkluderer også en komplett hirduniform, uniform for Arbeidstjenesten (AT) og to SS uniformer fra en frontkjemper i Kristiansandsdistriktet. Samlingen rommer også sivile erstatningsklær i papir fra krigsårene. De ulike tyske okkupasjonsstyrkene som var stasjonert på Agder er representert i tillegg til to komplette britiske og amerikanske feltuniformer fra andre verdenskrig.

Fra etterkrigstiden finnes uniformer tilhørende en rekke DKS-sjefer og SSD-kommandører i Kristiansand. Andre antrekk viser navngitte kristiansanderes uniformer fra Tysklandsbrigaden, UNIFIL, krigsskolen på Gimlemoen, Kristiansand lotteforening og Heimevernets første uniform fra 1947.

Uniformsamlingen har en samlet anslått verdi på **kr 850 000**.

B. Fangejakker

To originale fangejakker fra Grini- og Tysklandsfanger under andre verdenskrig. Begge med navngitte tidligere eiere og brukere fra Kristiansandsdistriktet. Begge jakkene er av stor formidlingsmessig verdi når temaet sørlendinger i tysk fangenskap skal belyses, ikke minst fordi historien til de tidligere eierne er kjent.

Anslått verdi: **kr 20 000**

C. Flagg, skipssekker og værvarslingsstavle med krigshistorie

Flagg er iøynefallende, effektfulle og symboladede gjenstander i en utstilling. Det knytter seg viktig lokalhistorie til samtlige flagg og til sekkene. Gjenstandene gir et godt og konkret utgangspunkt for å belyse historiske temaer som norsk krigsinnsats på alliert side, krigsseilerhistorie, stormaktenes bevegelser i sørlandske farvann før 9. april 1940 og kommandanturet på Odderøya. Værvarslingsstavlen er av lokal proveniens og bør ivaretas i en militærhistorisk utstilling i landsdelen.

- To flagg fra den norske ubåten «Ula» og ett fra den tyske ubåten «U21»
- Tysk rikskrigsflagg fra kommandantboligen på Odderøya.
- To store skipssekker med påskrift av navn og adresse tilhørende navngitt krigsseiler fra Kristiansand.
- Tysk værvarslingsstavle fra okkupasjonstiden med ulike måleangivelser for Lista, Kristiansand og Arendal.

Anslått verdi: **kr 35 000**

D. Tysk strategisk krigsspill for "Festung Kristiansand" i 1944

Tysk krigsspill bestående av 80 store kartplater med inntegnede forsvarsstillinger, kystfort og minefelt. Platene dekker geografisk området fra Søgne i vest til Kvåsefjorden i øst og Vennesla i nord. Platene settes sammen og utgjør da et 4 x 5 meter stort kartbord der tyske offiserer simulerte alliert invasjon og de tyske mottiltak, med utgangspunkt i de tilgjengelige militære ressurser i Kristiansand. I tillegg til at det bevarte spillet i seg selv er unikt i en museal sammenheng, gir kartplatene viktig informasjon om tyske forsvarsverk i Kristiansandområdet i 1944 og en sjelden mulighet for innsikt i lokal, tysk militær planlegging. Spillet vil være av stor formidlingsmessig verdi i en militærhistorisk utstilling.

Anslått verdi: **kr 30 000**

E. Dokumenter og fotografier

- Skytebøker for 38cm kanonene på Møvik 1946-1947.
- Perm med etterretningsrapporter (XU) omhandlende tyske anlegg i Kristiansand og omland.
- Fotoalbum med bilder fra Reichskommisar Terbovens besøk i Kristiansand
- Fotoalbum med XU-etterretningsbilder av tyske stillinger vest for byen
- Fotoalbum med bilder fra fredsdagene i Kristiansand
- Fotoalbum fra Arbeidstjenesten (AT) i Kristiansandsdistriktet
- Fotoalbum fra sørlendinger i de norske polititroppene i Sverige
- Fotoalbum fra politiet (1945) med bilder av personer innen SS, NS, Gestapo og Abwehr i Kristiansandsdistriktet
- Fotoalbum med bilder fra diverse tyske militære anlegg i Kristiansand
- 50 negativer med tyske foto fra Kristiansand funnet på Lagmannsholmen
- Ca 150 løse tyske og etterkrigs norske bilder fra kystfort, militære anlegg og militære personligheter og aktivitet i Kristiansand og på Agder

Anslått verdi: **kr 35 000**

Den museumsfaglige anbefalingen er med andre ord at Kristiansand kommune kjøper gjenstander fra Bjørn Furuborgs samlinger til en samlet anslått verdi på kr 970 000.

Gjenstander av interesse for Odderøyas Venner

Odderøyas Venner er i full gang med å klargjøre et bygg ved Østre batteri for formidling av øyas historie. Foreningen har i den forbindelse kontaktet Bjørn Furuborg med tanke på utstilling av gjenstander som har tilknytning til Odderøya. Gjennom dialogen med Furuborg er kommunen blitt oppmerksom på dette behovet, og sammen med Vest-Agder-museet er det vurdert om ikke kommunens sikring av gjenstander også med fordel kan omfatte gjenstander som er av spesiell interesse for Odderøyas Venner.

Odderøyas Venner har i sin henvendelse til Furuborg pekt på følgende gjenstander som det er ønskelig å stille ut på Østre batteri:

F. Kikkerter

- observasjonskikkert for montering på peilesøyle,
- saksekikkert med stativ
- 3 stk. håndkikkerter.

G. Hjelmer

- 3 stk. hjelmer fra 2. verdenskrig, én norsk, én engelsk og én tysk.

H. Håndvåpen

- 3 stk. maskinpistoler: MP Suomi, MP Stengun og MP 40 «Schmeisser»
- 3 stk. pistoler: 11,25 Colt, 9mm Lahti og 9mm Luger
- 2 stk. geværer: US Karabin og Krag Jørgensen
- 2 stk. maskingeværer: Colt på trefot og MG18

I. Kanon

- 20 mm LV Oerlicon

J. Uniformer

- 4 stk komplett norske soldatuniformer anno 1940 (ikke på dukker)

Den samlede verdien til disse gjenstandene er anslått til kr 100 000, og etter å ha vurdert ulike løsninger har rådmannen kommet til at behovet til Odderøyas Venner med fordel kan

løses innenfor det kommunale prosjektet for kjøp av gjenstander fra Bjørn Furuborgs samlinger. Det antas å være økonomisk handlingsrom innenfor prosjektet til denne løsningen, og Vest-Agder-museet ser positivt på et samarbeid med Odderøyas Venner om utstilling i Østre batteri.

Til sammen anbefales det dermed å kjøpe gjenstander for kr 1 070 000.

Bruk og formidling av gjenstandene

Driften av den historiske formidlingen på Kanonmuseet er underlagt Vest-Agder-museet, og i løpet av året skal alle formaliteter være på plass for at museet også overtar ansvaret for driften av D/S Hestmanden. Ved å overta forvaltningsansvaret for de nevnte gjenstandene vil museet få en unik mulighet til å se formidlingen på de historiske besøksmålene i sammenheng, samtidig som utstillingenes attraktivitet kan styrkes i betydelig grad. Enkelte av gjenstandene har også stor relevans for historiefremstillingen som foregår på Arkivet (Gestapokjelleren), og det vil være ønskelig at museet med de aktuelle gjenstandene bidrar til å utvikle også denne utstillingen. Vest-Agder-museet har formulert følgende tanker om bruk og formidling av gjenstandene fra Furuborgs samling:

«Gjenstandene fra Bjørn Furuborgs samling kan knyttes direkte til de historiske tema og epoker som blir og vil bli formidlet av Vest-Agder-museet på Odderøya, Kanonmuseet og D/S Hestmanden. På Odderøya vil uniformsamlingen danne utgangspunkt for en utstilling om Kristiansands militære historie og forsvarsverkene på øya. Uniformenes fordeling på ulike tidsperioder og kjennskap til antrekkenes tidlige brukere, gjør at Kristiansands militære historie kan fortelles med utgangspunkt i konkrete personligheter og byens egne borgere. Museet ønsker i første omgang å stille helfigurene ut i de pr i dag egnede lokaler på Lasarethøyden eller ved Flaten, sentralt på Odderøya og lett tilgjengelig for publikum. De her omtalte flaggene ønskes benyttet i sammenheng med denne militærhistoriske utstillingen.

Ved Kanonmuseet på Møvik ønsker Vest-Agder-museet å styrke formidlingen av forsvarsverkets historiske betydning og rolle under den andre verdenskrig og Den kalde krigen. Det her omtalte originale, tyske krigsspillet danner et unikt utgangspunkt for en bredere fremstilling omkring Møviks og Kristiansands strategiske betydning under verdenskrigen. Det er ikke kjent liknende kartbord fra andre militærhistoriske museer i Norge. Bordet ønskes plassert sentralt på Kanonmuseet på Møvik, i et egnet rom, for eksempel i sambandsbunkeren. Tysk militærtavle for værvarsling og skytebøker for 38cm kanonene på Møvik 1946-1947 ønskes også benyttet ved Kanonmuseet.

I forbindelse med den planlagte oppbygging av utstilling på D/S Hestmanden har Vest-Agder-museet behov for originale, krigsseilerrelaterte gjenstander. Her pekes det spesielt på to originale skipssekker i Bjørn Furuborgs samling, fra en navngitt krigsseiler i Kristiansand.

For Stiftelsen Arkivets arbeid rundt temaet sørlendinger i tysk fangenskap under andre verdenskrig, vil de to originale fangejakkene fra en Grinifange og en Tysklandsfange være svært symboladede og virkningsfulle gjenstander i undervisningen og formidlingen.

Fotoalbumene og etterretningsrapportene som her er oppført representerer et originalt og tematisk bredt dokumentasjonsmateriale omkring krigsårene 1940-1945 på Agder. Dette materialet vil være verdifullt til bruk i publikasjoner, utstillinger, undervisning og andre typer historiefremstilling ved Vest-Agder-museet og andre kunnskapsinstitusjoner i landsdelen.»

Økonomiske konsekvenser

Flytting, registrering og klargjøring av gjenstandene medfører en god del utgifter utover selve kjøpesummen. På anmodning fra kulturdirektøren har styret for Vest-Agder-museet IKS godkjent at museet bruker kr 100 000 av egne midler til arbeidet med å motta gjenstandene. Sammen med de avsatte 1,5 mill kr i kommunens investeringsprogram gir det en økonomisk ramme på 1,6 mill kr. Sammen med museet er det utarbeidet følgende kalkyle for prosjektet:

Gjenstandenes verdi/kjøpesum	kr 1 070 000
Transport, konservering, registrering	kr 220 000
Utstyr til formidling og sikring (bl.a. dukker)	kr 220 000
<u>Diverse/uforutsette utgifter</u>	<u>kr 90 000</u>
SUM	kr 1 600 000

Kjøpskontrakt

I tillegg til at Venneforeningen og konservatoren ved museet har sørget for dialog mellom partene, er det avholdt to forhandlingsmøter direkte mellom ordfører/rådmann og Bjørn Furuborg. Det er enighet om hvilke gjenstander som skal inngå i kjøpet, og det er enighet om det økonomiske oppgjøret. Vedlagte kjøpsavtale er kvalitetssikret av Kommuneadvokaten, og er klar for gjennomgang av Furuborgs advokat.

Rådmannens vurdering

Rådmannen ser at det er nødvendig med et kommunalt engasjement dersom de viktigste gjenstandene i Furuborgs samling skal forbli i byen, og sikres for offentlig tilgjengelighet i framtida. Det er foretatt grundige og tillitsvekkende faglige vurderinger av lokal ekspertise, og Rådmannen anbefaler derfor at prosjektet gjennomføres som beskrevet i saksutredningen.